

Aloite 13.2.2023

VAMMAISPALVELULAIN JA SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAISTEN KULJETUSPALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN SATAKUNNAN HYVINVOINTIALUEELLA

Kuljetuspalvelujen järjestäminen on ollut monin tavoin ongelmallista taksiliikennelainsäädännön uudistuttua vuonna 2018. Autoilla ei ole enää päivystysvelvollisuutta tietyillä pisteillä ja kyytejä voi ottaa vastaan haluamaltaan alueelta. Tämä on johtanut varsinkin syrjäisemmillä seudulla suurin vaikeuksiin taksin saamisessa, koska autot tietysti markkinatalouden lakien mukaan päivystävät siellä, mistä asiakkaita eniten löytyy.

Suurten välityskeskusten mukaan tulo on myös aiheuttanut omat ongelmansa, kaikilla yhtiöllä ei olekaan ollut varsinaisesti tämäntyyppisten kuljetusten tarpeisiin sopivia välitysohjelmistoja, puhelimeen vastaavat henkilöt eivät tunne välttämättä aluetta tai murteellisia ilmaisuja, joista selviäisi, millä puolella jotain rakennusta kyytiä odotetaan, kaikkia tarpeellisia tietoja ei välity kuljettajille, uusien kuljettajien tultua alalle ja vakitaksioikeuksien poistuttua ei välttämättä asiakkaita ja näiden tarpeita tunneta kuten ennen.

Nämä palvelut ovat niiden käyttäjille kuitenkin usein ainoa mahdollisuus päästä pois kotoa. Oikeus matkoihin myönnetään vain tarpeesta. Ihminen saattaa tarvita liikkumisen apuvälineitä, joiden takia julkisilla kulkeminen ei onnistu, tai hän saattaa olla esimerkiksi muistisairas tai vaikka kehitysvammainen. Asiakkaiden tarpeet poikkeavat. Joku tarvitsee ehdottomasti kuljettajaa noutamaan sisältä ja viemään perille, koska ei välttämättä tiedä missä ollaan tai muista minne oli matkalla, toinen voi ahdistua suunnattomasti vieraista ihmisistä tai joutua kipujen tai vamman vuoksi matkustamaan makuuasennossa, kolmas taas tarvitsee päivittäin kyydin, jotta saa vietyä lapset hoitoon ja pääsee itse töihin tai opiskelemaan.

Ennen tuttu kuljettaja haki sisältä ja vaikka auttoi vielä tarvittaessa kengät jalkaan ja takin päälle, nyt saattaa taksi odottaa suoraan näkövammaisen edessä kadulla, mutta kun tietoa asiakkaan näkövammasta ei ole mennyt kuljettajalle, ei ymmärretä, että henkilö ei näe kadulla olevan auton olevan taksi ja kuljettaja turhautuu turhasta tilauksesta ja asiakas ihmettelee miksei taksi tullutkaan.

Säästöjä on nyt ainakin Porissa ja Kessoten alueella haettu välitysyhtiö kilpailuttamalla, esimerkiksi Posassa taas on ollut edelleen käytäntö, jossa asiakas saa soittaa suoraan autoon. Välityskeskusten käyttöä on perusteltu mm. Väärinkäytösten vähentämisellä ja laskutuksen sujuvoittamisella. Laskutusta tosin ei ole sujuvaksi saatu. Ainakin Porissa laskutus oli pahasti myöhässä koko alkuvuoden 2022 ja loppuvuoden aikana tuli asiakkaille useampia laskuja, joissa oli useamman kuukauden matkoja. Ainakin alkuun laskut olivat ns. Könttälaskuja, joista eivät käyneet ilmi edes yksittäiset ajetut matkat, myös summissa oli virheitä ja tapahtui päällekkäislaskutusta, jossa osa matkoista päättyi kahteen peräkkäiseen laskuun tai koko laskun summa oli tupalaantunut. Asiakas ei pystynyt laskuja tarkistamaan, kun kuljettajaltakaan ei saa enää kuittia. Monen on vaikeaa maksaa jo yhdenkin kuukauden lasku kerralla. Asiakkaiden laskutus siis vaatii joka tapauksessa työtä, vaikka tästä piti päästä eroon välityskeskusta käyttämällä.

Satakunnan Vasemmistoliiton valtuusryhmä vaatii, että kuljetuspalvelujen järjestäminen hyvinvointialueella valmistellaan huolella ja siinä on alueellinen vammaisneuvosto mukana. Myös taloudelliset näkökulmat on huomioitava ja mietittävä onko välitysyhtiötä tarpeen käyttää, jos se lopulta kuitenkin lisää kustannuksia verrattuna siihen, että asiakkaat saisivat tilata itse suoraan haluamansa auton. Koska laskutusta joudutaan itse joka tapauksessa tekemään, tuoko tähän oikeasti

välitysyhtiön palvelujen verran hintaa lisää siitä, että välitysyhtiö hoitaa autojen ja alueen välisen maksuliikenteen, vai olisiko mahdollista edellyttää, että autot toimittaisivat laskutustiedot automaattiseen käsittelyyn sopivassa muodossa, jolloin ehkä olisi mahdollista automatisoida nykyistä pidemmälle myös asiakaslaskutus.

Odotamme valtuustolle esiteltäväksi kustannuslaskelmaa siitä, mitä kaiken järjestäminen omana työnä maksaisi verrattuna välitysyhtiön käyttämiseen, huomioiden vaihtoehdon, jossa asiakkaat saisivat tilata suoraan haluamansa auton (kunhan auto hyväksyy hyvinvointialueen vahvistaman matkahinnan ja varsinaista välityskeskusta ei olisi mukana lainkaan). Mikäli välitysyhtiön käyttöön päädytään, odotamme että jo hankinnan valmisteluvaiheessa ennen kilpailuttamisen aloittamista kuullaan vammaisia henkilöitä ja vammaiset palvelun käyttäjät ovat koko ajan mukana kuultavana niin suunnittelussa, valmistelussa kuin toteuttamisvaiheessa.

Porissa 13.2.2023

Vasemmistoliiton aluevaltuustoryhmä

Mika Aho

Raisa Ranta

Milka Tommila

Jenni Tuomi

Petri Salminen

Jari Hakala